

Az „Élelmiszervizsgálati Közlemények” 50. évfolyama

Az ÉLELMISZERVIZSGÁLATI KÖZLEMÉNYEK szakfolyóirat az elmúlt 50 évben kiemelkedő szerepet töltött be az élelmiszeranalitikai eredmények ismertetésében, a vizsgálati módszerek elterjesztésében, valamint a kapcsolódó élelmiszertudományi kutatási teljesítmények bemutatásában. Elsősorban az élelmiszerek ellenőrzésével, vizsgálatával foglalkozó szakemberek, kutatók, oktatók szakmai érdeklődését és a módszertani ismeretek terjesztését szolgálja a jubiláló folyóirat. Továbbá fórumot biztosít - többek között - olyan kutatási és vizsgálati eredmények publikálására, amelyek elősegítik az élelmiszerek minőségének és biztosításának javítását, ezáltal növelve a fogyasztói elégedettséget és a hazai élelmiszerelőállítás versenyképességét. A hazai eredmények és megállapítások közzététele mellett a lap szerepet vállal a nemzetközi ismeretek: módszertani fejlesztések, trendek és elemzések terjesztésében is. A szakfolyóirat fennállásának elmúlt 50 évében több mint 200 füzetben megjelent 1000 feletti számú közleménye már a terjedelemkorlátok miatt sem teszi lehetővé a mélyreható tudományos elemzést. Összefoglaló jelleggel azonban érdemes mérlegre tenni a Magyarországon egyedüli élelmiszeranalitikai szaklap erősségeit és a fejlesztendő területeket, valamint röviden összefoglalni a fennmaradáshoz szükséges legfontosabb tennivalókat.

Az „erősségek” közötti első helyen kell megemlíteni azt az örömdetes tényt, hogy az „Élelmiszervizsgálati Közlemények” szakfolyóirat 50 éven keresztül fennmaradt és jelenleg is 800 pld-ban megjelenik. A tartalmi módosulások bővülések eredményeképpen a kémiai, fizikai-kémiai és mikrobiológiai vizsgálati terület már évekkel ezelőtt kiegészült a toxikológia és radiológia mellett az érzékszervi és fogyasztói kutatásokról szóló szakcikkekkel. Igen nagy teret kaptak az élelmiszerszabályozással kapcsolatos ismertetőik, valamint a nemzetközi és hazai információk. Ezek az ismeretek bizonyára jól hasznosíthatók az élelmiszerelőállítás és -forgalmazás fejlesztéséhez, már csak azért is, mert mindez az Európai Unió-s tagságra való felkészülés jegyében történt. Talán az is az időközben formátumában is „megnőtt” szaklap előnyei közé sorolható, hogy a tartalmi megújulás a tradicionális jegyek megőrzése mellett valósult meg.

A javítandó területek között említendő a megjelenés rapszodikussága, a csúszások és az összevont számok. Tartalmi szempontból a kifejezetten analitikai témájú közlemények részarányának, számának nagyfokú csökkenése aggasztó. Különösen hiányzik a körvizsgálati adatok

közzététele és elemzése, ami a laborakkreditációhoz is elengedhetetlenül szükséges. A feltételezés remélhetően nem helytálló, hogy ilyen körvizsgálatok nem is folynak kellő számban vagy nincsenek kellően értékelve. A módszerszabványosítás sem elképzelhető körvizsgálatok nélkül, még a nemzetközi módszerek hazai adaptálása esetén sem. Arról sincs kellő számú cikk, hogy milyen fontos szerepet játszanak az élelmiszeranalitikai adatok a korszerű minőségirányítási rendszerek hatékony működtetésében. Különösen fájó, hogy az élelmiszerelőállítók és -forgalmazók ilyen jellegű publikációt csak elvétve adnak le közlésre. Valószínűleg ez is közrejátszhat abban, hogy az „Élelmiszervizsgálati Közlemények” időszakosan cikkhiánnyal küszködik, ami azonban a külföldi szerzők által felajánlott másodközlésekkel legtöbbször könnyen áthidalható.

Ezekre és a többi - itt most nem felsorolt - hiányosságokra vannak elfogadható magyarázatok, de mindez összességében az élelmiszeranalitikai kutatások és a vizsgálati tevékenység kedvezőtlen kihatású elhanyagolását jelzi. Hiányosság az is, hogy nem sikerült kellő számú hirdetőt beszervezni, pedig a nagyobb országok hasonló kiadványai elsősorban a műszerhirdetésekből tartják fenn magukat.

A rendszerváltozás még egy ilyen teljes mértékben szakmai jellegű folyóiratot is alapjaiban megrengetett. A lapalapító Földművelésügyi Minisztérium gyakorlatilag egyik napról a másikra felbontotta a szerződést a Lapkiadó Vállalattal, amely hamarosan meg is szűnt. Az Állategészségügyi és Élelmiszerellenőrző Állomások hivatalos lapja 1990-ben tulajdonos, kiadó, nyomda és anyagi háttér nélkül maradt. A szerkesztő azonban - mint később annyiszor - nem adta fel, hanem bővítette a korábban már kialakított szponzori hálózatot és az előfizetésekből, az FVM időszakos támogatásával, valamint a Szerkesztőség áthelyezésével a Központi Élelmiszer-tudományi Kutatóintézetbe biztosította a szakfolyóirat folyamatos megjelentetését évente 4 - néha 2 összevont - füzetben.

A jubileumi kiadást majdnem meghiúsította az FVM támogatásának elmúlt évi teljes megszűntetése. Az Európai Minőségügyi Szervezet Magyar Nemzeti Bizottságának és a támogató élelmiszeripari cégeknek köszönhetően azonban egyelőre sikerült ezt a kiesést is pótolni. Ezzel is összefüggésben szükségessé vált a szerkesztőbizottság összetételének kisebb mértékű módosítása is. A biztató jelek ellenére azonban mégiscsak nem kis szorongással vághatunk neki az „Élelmiszervizsgálati Közlemények” a következő 50 évének.

Dr. Molnár Pál
főszerkesztő